

Nove knjige.

Dr. Mihael Opeka: Očetov klic. Sedem govorov o katoliški akciji. Cena 10 Din, s poštnino 11. Din. Naš največji govornik se je s svojo znano temeljitostjo lotil tudi po sv. Očetu zapovedane katoliške akcije, ki je zdaj v sveti Cerkvi pač eno najbolj perečih vprašanj. Pojasnjuje nam to akcijo, kako jo naj vršimo z molitvijo, ne samo zase, ampak tudi za druge, z vzgledom, z besedo doma, v društvih, v tovarnah, z naročanjem dobrih listov, z dobrodelnostjo, s katero so tudi v naših časih veliki možje kakor dr. Karel Sonnenschein v Berlinu dosegli ogromne uspehe, z duhovnimi vajami — posebno lepo poglavje, ki jih sedanji sveti Oče tudi tako toplo priporoča. Stori nekaj v tem oziru lahko vsak, vsaj v svoji družini. »Kakršne bodo družine, taka bo družba človeška. Božje kraljestvo mora priti najprej v hiše in domove, potem bo zajelo tudi ulice in ceste« (str. 31). »Vse polno je poti za to setev. Če se ustaviš laži in daš pričevanje resnici,« pravi kardinal Faulhaber, »če se zavzameš za dostojnost v javnem življenju, če zavrneš hujskanje zoper škofa, če braniš pravice Cerkve v šoli, si apostol katoliškega gibanja« (str. 34). Torej vsi so poklicani na delo za katoliško akcijo; zato bo knjiga vsem potrebna.

Glas Slovenke iz Rusije.

Neka slovenska gospa je prejela iz Rusije od Slovenke, ki se je s svojim možem Rusom izselila na Rusko, naslednje slovensko pismo. Pismo je bilo pisano 7. februarja tega leta in se glasi:

»Draga naša botra! Prav iskreno Vas vsi štirje pozdravljamo in Vas prosimo, da bi nam oprostili, ko Vas s tem pismom spet nadlegujemo. Močno me žalosti, da sem Vam poslala že tri ali štiri pisma, pa žal nisem še dobila nobenega odgovora. Ne vem, ali prihajajo pisma v Vaše roke ali ne. Najbrže ne, kajti upam, da bi mi bili odgovorili vsaj malo, ko sem tako prosila odgovora.

Danes se spet zatekam k vaši milosti. Upam, da nas ne zavržete v takih težkočah in zadregah. Mi vsi trpimo la-

koto. Če se ne poboljša, se menda nikdar več ne vidimo, ker nas čaka smrt od lakote. Dosedaj smo se še kolikor toliko preživljali. Kadar imamo kruh, ga jemo; če ga pa ni, smo pa brez njega. Odslej naprej pa že ni več upanja, da bi še bilo mogoče dobiti kaj kruha, ker je silno drag. Mi pa nimamo denarja in ničesar, kar bi mogli prodati. Moja obleka, ki mi je še ostala, tukaj ni v modi. Zato je ne morem prodati. Zdaj vsak prodaja vse kar ima, pa ni pri kom kupovati. Vsak hoče jesti. Delavce tudi od dela odpravljajo in iz mesta, ker se jih je mnogo v mesta nabilo. Tudi moj mož je že dvakrat hodil v mesto dela iskat. Da bi se vsaj čez zimo preživel. Pa ni mogoče najti stanovanja, niti za njega samega. Povsod je vse napolnjeno. Če pa ne oznaniš, kje stanuješ, te ne vzamejo na delo.

Draginja raste že nekaj let. Jajca na primer stanejo 10 komadov od 5 do 7 rubljev; kravje maslo funt od 10 do 11 rubljev, mleko liter 2.20 do 2.50 rublja, pečen kruh 1 in pol kg do 2 kg stane 8 rubljev, pa ga težko najdeš na trgu, po pekarnah in prodajalnah prodajajo kruh samo za mestne delavce na karto. Moka je zelo draga in jo je težko dobiti. Sladkorja v naši prodajalni od meseca junija lanskega leta že ni bilo več itd. Sploh Vam ni mogoče vsega popisati. Daj Bog, da bi vsaj to pismo dobili in mi odgovorili. Mi vsi Vas ponižno prosimo, da bi nam poslali, ako je mogoče, po pošti vsaj črnega posušenega kruha. Pisala bi domov materi in očetu, pa si mislim, da bi težko prenesli take žalostne novice od vas. Zato tudi upam, da jim Vi ne razložite vsega natanko, da jim ne bi še moje težave prikrajšale življenja. Ne morem si misliti, kaj je vzrok, da ne dobivajo mojih pisem. Saj sem jim že večkrat pisala. Vam sem že davno hotela pisati in Vas prositi pomoči, pa si nisem upala. Zdaj sem se vendar odločila ter se zatekla k Vaši milosti in upam, da Vaša dobrotljiva roka tudi zdaj no odreče pomoči. Če bi Vam ne mogli v življenju povrniti, naj

pa Vam ljubi Bog poplača vse Vaše do-brote!

K temu življenju pa imamo zdaj še tudi hudo zimo, velik mraz, še hujsi pa so tod neznosti vetrovi, ki noč in dan neprenehoma pihajo. Šivanja letos ni nič, ker ni nič blaga. Pri nas na selu zdaj nihče ne misli na obleko, ampak samo na živež, najbolj pa na kruh. Sedem vrst daleč od naše vasi je bila posejana koruza. Tja je hodil moj mož po zimi iskat ostankov. Zdaj jih pa ni več, pa tudi preveč mrzlo je še in s snegom jih je zasulo.

Čeprav je letos lepo obrodilo zrnje, pa tudi krompir je bil zelo debel in mnogo ga je bilo, pa ga niso dali iz »arteli«. (Artela je zadruga.) Odpravili so vse nekam na postajo. Zdaj ljudje prevevajo pleve, da bi se vsaj do leta mogli preživeti. Pa zelo malo tega poslednjega zrna, ki so ga prej toliko kuram sipali, smo že davno prejeli. A ta moka je bila zelo črna in grenka kakor pelin, zaradi raznovrstnih trav in njihovega zrna. Zdaj pa sklenem svojo slabo pisavo ter Vas še enkrat prav lepo prosim, da ne zamerite slabi pisavi, posebno pa ne temu, da sem si upala Vas nadlegovati s takim pismom.

Prav ponižno Vas še enkrat prosimo, ako bi bilo mogoče poslati nam vsaj suhega kruha...« Slede še pozdravi in podpis.

Vprašanja in odgovori.

F. S. v V. Kako postanem lesni trgovec, ki bi dobavljal les direktno tvrdkam? — Tak nasvet je težko dati, ker morate to znati, kako se les prodaja. V tem času tudi velike tvrdke ne naročajo lesa. Za trgovanje izven države morate znati trgovske predpise, jezik itd. Kadar bodo ljudje uvideli, da je samo združništvo njihova rešitev, pa bodo svojemu združništvu posvetili vse sile, bodo tudi zadruga za prodajo lesa pomagale kmetu, da bo svoje blago direktno prodajal.

A. J. v B. Opuščena občinska cesta, ki jo je hotel nekdo brez potrebe uporabljati, je bila po

ko je priromala zadeva s starim Gnusom in kravami do ušes podsreškega oskrbnika, so opravili njegovi hlapci delo pogrebcev in zatrli med Bučani trepet pred — kugo!

X. POGlavJE.

Iz dosedanjega poteka povesti smo lahko uvideli, kako tesno je združevala Slovence in Hrvate nevarnost. Skupno so se lotili zadnjega boja za staro pravdo. Kosila in morila je istočasno med obema bratom črna smrt — kuga. Najbolj pa so bili navezani na medsebojno pomoč v dobi turške nevarnosti. Malokdo v Evropi je toliko trpel od polumeseca kakor ravno Slovenci ter Hrvati. Ramo ob ramu so se borili proti neprestanim turškim navalom, jih odbijali, zaustavljali in so se tolikokrat skupno maščevali nad turško roparsko družaljo z vpadi v njeno ozemlje.

Za boljše umevanje naslednjega poglavja treba omeniti, da so zasedli l. 1354. Turki polotok Galipoli in so postali s to zasedbo odločujoče gorje za celo Evropo. Leta 1371. so premagali Srbe na Marici in jim je prinesla zmaga južno Srbijo do

Kosova. Bitka na Kosovem polju leta 1389. je napravila Turke za gospodarje severne Srbije. V drugi polovici 15. stoletja so si podjarmili vse še na videz samostojne srbske države z Bosno, Hercegovino in Črno goro vred. Sava in Donava sta postali severna meja mogočne turške države. Po osvojitvi južnih balkanskih držav so prodirali Turki z neugnano silo na Ogrsko, Hrvatsko in ropali, morili, požigali po slovenskih deželah in odvajali žensko in moško mladino v sužnost. Ako bi bili odrekli v časih splošnega turškega zmago-slavja še Hrvati in Slovenci, bi se bil moral podati sultanu Dunaj in za njim bi bili okusili Nemci, kak sosed da je verolomni Turčin.

Turki se niso držali navade, da bi bili napovedovali velike vojne, manjše napade ob meji pa so organizirali bosanski paše po svoji tolovajski volji in so pridivljali na plenitve povsem nepričakovano. Da bi bili naši slovenski in hrvatski predniki vsaj nekoliko varni vred turškimi presenečenji, so si uredili sami poročevalsko službo.

Skraja so opazovali ob hrvatsko-turški meji priprave ter gibanje turških čet posebnih ogledni-

njene izvoljenke, je obiskal od tamkaj še druge neveste po okoličih. V Godingu pri Brnu je zadel na nevesto, kateri je izvalil 2000 kron. Ko je pa tirjal od ženske še večjo vsoto, se je obrnila zakonaželjna po nasvetu sorodnikov na orožništvo, ki je Tumo prijelo baš v trenutku, ko si je pustil izplačati večjo denarno vsoto od druge neveste. Po aretaciji so našli v sleparjevem stanovanju seznam od njega osleparjenih ženskih žrtev, ki znaša čisto čedno število 200.

Bilanca svetovne vojne.

Na podlagi statističnih podatkov mednarodnega urada za delo so sestavili strokovnja-